

Liefde en haat

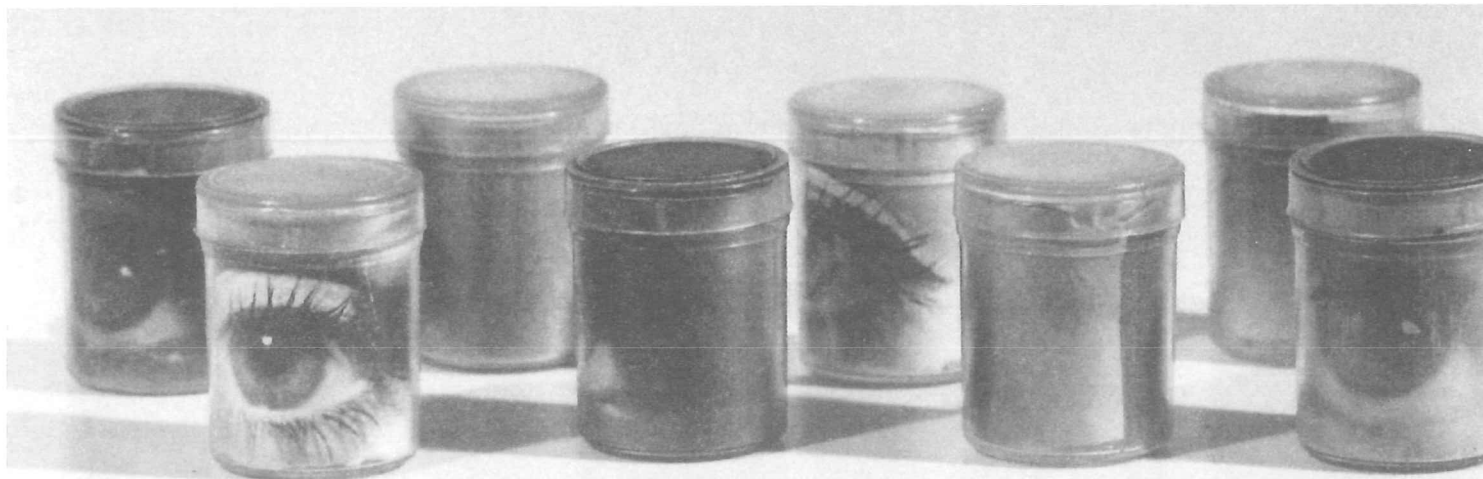
Wat verwachten theatermakers dan eigenlijk wél van de kritiek? Het antwoord klinkt unaniem: liefde voor het theater. Dat lijkt een vage term, maar die kan ingevuld worden met voorbeelden als Frans Verreyt van De Nieuwe destijds, of wijlen Jac Heijer. Of nog recenter: Wim Van Gansbeke was iemand die zich met passie op het theater stortte. In vergelijking met zijn collega's slaagde hij er tamelijk goed in het Vlaamse theaterlandschap haast in zijn volledigheid te dekken. En hij provoceerde. Maar vanuit een gedrevenheid die dat legitimeerde. 'Een groot verlies,' noemt Hugo De Greef zijn ontslag uit het kritische milieu. De passie ontbreekt bij de critici van dit moment. 'Een kunstenaar steekt heel veel energie in het werk dat hij maakt. Ik verwacht van de criticus een vergelijkbare energie,' aldus De Greef. Dat bedoelt ook Lucas Vandervost wanneer hij zegt te verwachten dat recensenten *houden*

den op premières, daar sta ik dan ook helemaal achter. Zo iemand oordeelt niet op zuiwere gronden. Eigenlijk zou de pers best een gezonde attitude mogen aankweken, een soort code afspreken. Misschien kunnen Thersites, de vereniging van critici, en de Vereniging van Directies voor Podiumkunsten eens rond de tafel gaan zitten om dat te bespreken.'

Oneerlijke kritiek kwetst en persoonlijke confrontaties volgen dan wel eens. Hugo De Greef neemt af en toe de telefoon om een recensent om verduidelijking te vragen of om onvrede te ventileren. Vandervost doet dat haast nooit. 'Het raakt, maar zelden langer dan enkele seconden.' Toch kan de pen van een criticus soms bijzonder brutaal klinken. 'Eén keer heb ik wel eens willen reageren. Dat was op een voorbeschouwing, nooit op een kritiek. Toen we met De Tijd een heel seizoen Botho Strauss speelden, was dat een extreme keuze. Maar als dan iemand schrijft: "De Tijd

archiveert tevens de artistieke ontwikkelingen, het vormt een getuigenis van de vernieuwingen in de jaren tachtig. Tot zover de positieve aspecten. Kritiek zou geleverd kunnen worden, zegt De Greef, op de onvolledigheid. Het is misschien teveel een opeenstapeling van interessante elementen, een te eenzijdige selectie. 'Maar het aanbod is vandaag ontzettend groot, het is onmogelijk met alles rekening te houden. Nochtans had een taak van Etcetera kunnen liggen in het volgen van het hele De Vere-project. Niemand heeft aandacht besteed aan het unieke daarvan, aan het opzet zelf. In al die weken is dan één voorstelling besproken, losgerukt uit de context van de hele reeks. Hetzelfde met *Kleine bezetting* van Stan. In de kritiek wordt dat niet als één geheel beschouwd, er worden slechts enkele stukken uit gelicht en gerecenseerd.'

Frans Redant meent dat Etcetera als theatertijdschrift nog een veel te smal bereik heeft.

Marcel Broodthaers, *Les Yeux* (1966)

van het theater. Ook al is een bespreking negatief: vanuit dezelfde *drive* kan een voorstelling gekraakt worden, als er maar voldoende argumenten op tafel worden gelegd. Zo mag de visie van een criticus op het theater blijken.

Dat zet soms wel kwaad bloed. Producenten voelen zich meer dan eens op hun teen getrapt wanneer een creatie door een recensent naar beneden wordt gehaald. Hugo De Greef beweert dat bepaalde kritieken gewoon op onkunde berusten. 'Ik heb er geen last mee dat een produktie slecht onthaald wordt. Wat ik wel hinderlijk vind, is dat de grond waarop sommige grootsprakerige critici oordelen, gewoon drijfzand is. Die mensen schrijven vanuit frustratie, een gebrek aan kennis, een verkeerde ambitie... dat speelt allemaal mee. Dat zulke recensenten niet meer uitgenodigd wor-

spendeert zijn volledige subsidie aan één Duitse auteur", dan moet ik denken aan de demagogische taal van Filip Dewinter, die ook weet hoeveel de migranten kosten. Geef dan argumenten of zwijg liever.'

Groot en klein

Naast de bijdragen in kranten en weekbladen, bezet Etcetera vanzelfsprekend een belangrijke plaats in het kritische veld. Een rondvraag leert dat dit tijdschrift zijn grote verdiensten heeft, maar ook zijn gebreken. Zoals Hugo De Greef zegt, vervult het de functie van een vakblad. Dat is nodig volgens hem, een blad voor mensen die in de theatersector werken. Het biedt een relevante *round-up*, een stand van zaken, en kan een oefenschool zijn voor jonge recensenten. Etcetera

Hij verwijt het los van de realiteit te staan. 'Alleen wat "merkwaardig", "vernieuwend" is, komt aan bod, terwijl 80% van het landschap onbesproken, onbestaand blijft.'

Scheiding

Een genre dat nogal eens stiefmoederlijk behandeld wordt, is het jeugdtheater. Dat manifesteert zich niet alleen in het overheidsbeleid, maar ook in de kritiek. Eva Bal, artistiek leider Speeltheater, wijst lacunes aan in het kritische discours over kindertheater. 'Kritiek is tweeledig: er is het informatieve aspect en er is de persoonlijke reflectie. "Objectieve" bijdragen moeten een beeld geven van wat het gezelschap wil en wat de achtergronden zijn. Recensies zijn de uiterst subjectieve tegenhangers daarvan. Het eerste element ontbreekt